

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Jõhvi Vallavalitsus
johvi@johvi.ee
Kooli tn 2, Jõhvi, Jõhvi vald
41595 Ida-Viru maakond

12.05.2025 nr 5.1-3/13266-1

JÄRELEVALVE AKT (JÄRELKONTROLL)

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: lastekaitseaduse (LasteKS) § 38 lõige 6 ja sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: lastekaitsetöö korraldamise vastavust õigusaktidele ning abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR).
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Jõhvi Vallavalitsus, Kooli tn 2, Jõhvi, Jõhvi vald, 41595 Ida-Viru maakond.
- 1.4. Järelevalve teostamise aeg: 10.02.2025 – 12.05.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Aasa Harjak ja peaspetsialist Merlin Veinberg.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: STAR andmete ja dokumentide analüüs.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osalesid Jõhvi Vallavalitsuse laste ja perede heaoluspetsialist Pille Rüütel, laste heaolu spetsialistid Marju Paas ja Nadežda Andrejeva.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas järelkontrolli käigus, et Jõhvi Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **LasteKS § 21 lõige 1**, mille kohaselt tuleb kõigi last mõjutavate otsuste vastu võtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuste kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel välja selgitada lapse huvid ja lähtuda otsuse tegemisel nendest, kui esmatähtsast kaalutlusest. **LasteKS § 21 lõige 2 punkti 1** kohaselt tuleb laste huvide väljaselgitamiseks välja selgitada kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu informatsioon, mis on vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 25275584220 ja 23266357285 lähtunud laste huvidest.

Lastekaitsetöötajad ei selgitanud välja kõiki asjaolusid menetlustes viitenumbritega 24273222427 ja 23266357285.

- 2.2. LasteKS § 28 lõige 2 punkt 1**, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile. **LasteKS § 28 lõige 2 punkt 2**, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24273222427 ja 22257808864 hinnanud lapse abivajadust nõuetekohaselt.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriga 24273222427 hinnanud last kasvatava(te) isiku(te) vanemlike oskusi.

- 2.3. LasteKS § 29 lõige 2**, mille kohaselt tuleb abivajavale lapsele abi osutamisel rakendada võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid SHSis sätestatud korras.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriga 24273222427 ja 25275584220 rakendanud võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid SHSis sätestatud korras.

- 2.4. SHS § 144 lõige 1 punkt 8**, mille kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel kanda STARi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras andmed lastekaitseseaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta koosmõjus Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse § 15 lõikega 2, mille kohaselt tuleb STARi kanda juhtumiga seotud andmed viie tööpäeva jooksul.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbriga 24273222427, 22257808864, 24274934048, 23266397406 ja 24270229969 kandnud abivajava lapse juhtumiga seotud toiminguid STARi.

Arvestades, et kaks senist laste heaolu spetsialisti on seisuga 31.12.2024 teenistusest lahkunud ja alates 11.11.2024 töötab uue laste heaolu spetsialistina N. Andrejeva ning alates 01.01.2025 M. Paas, ning Jõhvi Vallavalitsus on asunud puudusi kõrvaldama, ei pea SKA otstarbekaks tuvastatud rikkumiste kõrvaldamiseks ettekirjutuse tegemist. SKA hinnangul on vajalik 22.07.2024 aktis nr 5.1-3/12815-3 toodud puuduste kõrvaldamise ja nõuete täitmise järelkontroll. Järelkontroll Jõhvi Vallavalitsuses on kavandatud läbi peale 30.11.2025.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas 19.04.2024 Jõhvi Vallavalitsuses järelvalvemenetluse, mille eesmärgiks oli kontrollida lastekaitsetöö korraldamise vastavust õigusaktidele ning abivajava lapse juhtumiga seotud andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR). Järelevalve tulemused on kirjeldatud järelvalve 22.07.2024 aktis nr 5.1-3/12815-3.

SKA tegi LasteKS § 19 lõike 2 rikkumise kõrvaldamiseks 08.08.2024 ettekirjutuse nr 5.1-3/12815-6.

Akti punktides 2.1. ja 2.4.–2.13. kirjeldatud puuduste osas otsustas SKA teha järelkontrolli, järelkontroll Jõhvi Vallavalitsuses oli kavandatud läbi viia peale 31.12.2024.

SKA algatas 10.02.2025 Jõhvi Vallavalitsuses järelkontrolli. Järelkontrolli tegemiseks valiti juhuvalimi alusel sotsiaalteenuste ja -teenuste andmeregistrist (STAR) kaheksa Jõhvi vallas elava pere menetlust (24273222427, 22257808864 koos 25275584220, 24272904923, 24274934048, 23266357285 koos 25276944265, 24272626423), mis olid algatatud peale järelvalve akti

koostamist 22.07.2024, varem algatatud juhtumi puhul analüüsiti toiminguid alates järelevalve akti kuupäevast. Jõhvi Vallavalitsusel oli võimalus kuni 14.02.2025 lisada STARi juhtumites tehtud toiminguid/dokumente, mis olid STARi kandmata. Menetlusi on analüüsitud 21.04.2025 seisuga STARi kantud andmete põhjal.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Jõhvi Vallavalitsusele 12.05.2025 (nr 5.1-3/13262-1), registreeritud dokumendihaldussüsteemis Delta).

3.1. LasteKS § 17 lõige 1 punktis 3 sätestatud nõuete täitmine

Kuuest analüüsitud menetlusest ühes ei olnud abivajavast lapsest teada saamisel hinnatud lapse abivajadust ega pakutud meetmeid lapse abistamiseks.

SKA seisukoht: kuna kontrollitud menetlustest esines puudus ühes juhtumis, ei loe SKA puudust süsteemseks veaks ning loeb LasteKS § 17 lõike 1 punktis 3 sätestatud nõuded täidetuks.

Teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti nii selge ülevaade kui võimalik. Esialgse hindamise eesmärk on saada esmane ülevaade lapse abivajadusest ning kui kiiresti peab sekkuma. Abivajaduse hindamine on oluline mõistmaks, milline abimeede on last ja peret kõige enam toetavam ja riske maandavam.

3.2. LasteKS § 21 lõikes 1 sätestatud nõude täitmine

Kuuest menetlusest kahes ei ole lastekaitsetöötajad lähtunud menetluses lapse huvidest.

SKA seisukoht: LasteKS § 21 lõikes 1 sätestatud nõuded on täitmata.

Lapse huvide väljaselgitamise eesmärk on tagada ühiskonnas tervikuna lapse õiguste ja huvidega arvestamine. Tulenevalt lapse suuremast haavatavusest ja täiskasvanutest sõltumisest, ebakindlast õiguslikust staatusest ning eelduslikult vähematest oskustest ja võimalustest ise oma seisukohti avaldada ja oma õigusi kaitsta, on vajalik, et kõik isikud, kes lapse suhtes otsuseid teevad, pööraksid lapse huvidele erilist tähelepanu kõigi ülejäänud asjaolude kõrval. Seejuures on äärmiselt oluline, et selgitataks piisava hoolikusega välja, milline otsus on konkreetses olukorras lapse huvidele enim vastav.

3.3. LasteKS § 21 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõude täitmine

Kuuest menetlusest kahes ei ole lastekaitsetöötajad laste huvide väljaselgitamiseks välja selgitanud kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu informatsiooni, mis on vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule.

SKA seisukoht: LasteKS § 21 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõue on täitmata.

Lapse ja perekonna olukorrast ning esinevatest riski ja kaitsefaktoritest arusaamiseks, on vaja välja selgitada kõik asjaolud. Lapse olukorra ja isikuga seonduvateks asjaoludeks, millest võib oleneda, kuidas kavandatav otsus last mõjutab, võivad olla näiteks lapse arengutase, identiteet, viibimine asendushooldusel, lähedaste ja püsivate inimsuhete olemasolu või muud asjaolud. Millised asjaolud on olulised, on iga juhtumi puhul erinevad. Käesoleva LasteKS sätte olulisus seisneb selles, et kogutaks vajalik informatsioon just konkreetse lapse või konkreetsete laste kohta ning just konkreetse kavandatava otsuse kohta, et selle informatsiooni põhjal oleks võimalik võtta võimalikult informeeritud, faktidel põhinev, põhjendatud seisukoht, et mis on lapse parim huvi just seoses kavandatava otsusega.

3.4. LasteKS § 28 lõikes 1 sätestatud nõude täitmine

Analüüsitud menetlustes kahes olid vanemad ise taganud lapsele teenused, kahes menetluses meetmeid ei kohaldatud, ühes kohaldati meetmeid peale abivajaduse hindamist ning ühes tehti vanemale ettekirjutus lapse heaolu tagamiseks üks päev enne abivajaduse eelhindamist.

SKA seisukoht: Kuna viies kontrollitud menetluses ei kohaldatud abivajavale lapsele sobivaid meetmeid enne abivajaduse hindamist ning ühes menetluses kohaldati ettekirjutust ennetava meetmena, loeb SKA LasteKS § 28 lõikes 1 sätestatud nõude täidetuks.

Abivajaduse hindamise eesmärk on tagada olukord, kus lapsele ei kohaldata juhuslikke ja käepäraseid meetmeid, mis kohaliku omavalitsuse üksusel olemas on, vaid selgitatakse välja lapse tegelik vajadus ning otsitakse sobivaid meetmeid nende vajaduste rahuldamiseks.

3.5. LasteKS § 28 lõikes 2 sätestatud nõuete täitmine

Kuuest analüüsitud menetluses kahes ei olnud abivajadust hinnatud nõuetekohaselt.

SKA seisukoht: LasteKS § 28 lõikes 2 sätestatud nõuded on täitmata.

Juhtumimenetluse raames on hindamine analüüsiprotsess, mille vältel püütakse mõista juhtumi tähendust ning koondatakse üksikasjad, sündmused ja muud asjaolud loogiliseks tervikuks, et oleks võimalik jõuda sobivate sekkumismeetodite valikuni. Hindamise kavandamisel on oluline lähtuda lapse vajadustest. Hindamise kavandamisel ja hindamisprotsessi selgitamisel lapsele ja perele soovitame lähtuda lapse heaolu kolmnurgast, mis hõlmab endas lapse arenguvajadusi, lapsevanema suutlikkust neid vajadusi täita ning perevõrgustiku ja keskkonnategurite mõju lapsele ja lapsevanema suutlikkusele.

Lapse abivajadust hinnates peab lastekaitsetöötaja andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele. Lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse abivajaduse hindamisse kaasama lapse ja last kasvatava isiku või lasteasutuse, kus laps viibib.

3.6. LasteKS § 29 lõikes 2 sätestatud nõude täitmine

Kuuest analüüsitud menetlusest kahes ei ole rakendatud võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid SHSs sätestatud korras.

SKA seisukoht: LasteKS § 29 lõikes 2 sätestatud nõue on täitmata.

Võrgustikutöö rakendamise eesmärk on tagada abi osutamise valdkondadeülesus, et laps ja tema perekond saaksid vajaliku toe kõige optimaalsemal viisil ning et tagatud oleks ka teiste valdkondade spetsialistide kaasatus ja kompetentsus. Milliseid asjaomaseid võrgustikuliikmeid peab konkreetse juhtumi puhul kaasama, sõltub palju juhtumi iseloomust ja lapse abivajadusest. Lastekaitsetöö puhul on oluline juhtumi ajalugu fikseerida ja säilitada uutele võimalikele olukordadele reageerimiseks, samuti juhtumi menetlemiseks.

3.7. LasteKS § 29 lõikes 3 sätestatud nõude täitmine

Kuuest analüüsitud menetlusest viies on algatatud juhtumimenetlus või tehtud otsus menetluse mittealgatamise kohta 10 päeva jooksul.

SKA seisukoht: LasteKS § 29 lõikes 3 sätestatud nõue on täidetud.

Abivajajast lapsest teate saamisel peab kohalik omavalitsus hindama esmast olukorda ja kontrollima saadud informatsiooni. Eelhindamise eesmärk on saada esmane ülevaade lapse abivajadusest ning kui kiiresti peab sekkuma. Peale eelhindamist peab tegema otsuse kas juhtumimenetlus algatada või mitte. Nii abivajaduse hindamisel kui tegevuskava planeerimisel ja täitmisel tuleb teha koostööd lapse, pere ja võrgustikuga.

3.8. LasteKS § 29 lõikes 5 sätestatud nõude täitmine

Kuuest analüüsitud menetlusest ühes ei ole abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel dokumenteeritud lapse arvamust ning lisatud seda lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile.

SKA seisukoht: Kuna kontrollitud menetlustest esines puudus ühes juhtumis, ei loe SKA puudust süsteemseks veaks ning loeb LasteKS § 29 lõikes 5 sätestatud nõude täidetuks.

Lastega töötamisel on üks peamisi põhimõtteid lapse arvamuse kuulamine ning kui lastekaitsetöötaja jätab lapse arvamuse kuulamise vahele või tõlgendab seda valesti, on oht teha ekslikke otsuseid. Seetõttu ei saa lapse abivajaduse hindamine, lapse arvamuse väljaselgitamine ja dokumenteerimine olla pinnapealne ega lastega läbiviidavad vestlused põhjalikult eesmärgistamata ja analüüsimate. Veel vähem ei saa neid tegevusi jätta tegemata. Nimetatud nõue tagab parimal võimalikul moel abivajava lapse arvamuse väljaselgitamise kohustuse täitmise ja sellega võimaluse korral arvestamise ning on tihedalt seotud LasteKS § 21 (lapse huvidest lähtumine) rakendamisega.

Lapse arvamuse välja selgitamine peaks olema aktiivne tegevus, kus last intervjuueeritakse aktiivselt vastavalt tema vanusele ja arengutasemele. [Lapse küsitlemise käsiraamatus](#) on välja toodud erinevaid tehnikaid ja selgitatud, kuidas erineva puudega lapsi on võimalik küsitleda ning seeläbi nende arvamust välja selgitada. Samas on võimalik vaatluse käigus saada aru ka nende laste arvamusest, kes ei oska ennast vanuse või eripära tõttu väljendada. Näiteks saab jälgida lapse käitumist ja näoilmeid vanemaga suhtlemisel ning need tähelepanekud STARis arvamuseks fikseerida.

3.9. LasteKS § 29¹ lõikes 1 sätestatud nõuete täitmine

Analüüsitud menetlustes ei olnud selliseid juhtumeid, kus kohalik omavalitsus koheselt oleks pidanud teavitama seksuaalselt väärkoheldud või sellise kahtlusega abivajavast lapsest teada saades Sotsiaalkindlustusametit (Lastemaja).

SKA seisukoht: LasteKS § 29¹ lõikes 1 sätestatud nõude täitmist ei ole võimalik hinnata ning seetõttu loeb SKA nõude täidetuks.

3.10. SHS § 9 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõuete täitmine

Analüüsitud juhtumimenetlustes kahes olid juhtumiplaanid kinnitatud ning ühes menetluses (viitenumbri 25276944265) on juhtumikorraldus algatatud 17.03.2025 ning juhtumiplaani koostamine (sh abivajaduse hindamine) pooleli.

SKA seisukoht: SHS § 9 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõue on täidetud.

Abivajadust hinnatakse juhtumiplaani koostamise käigus. Abivajadust tuleb hinnata koos lapse ja tema perega ning vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste. Kui juhtumiplaan jääb kinnitamata, ei ole võimalik seda vanemale edastada. Juhtumiplaani koostamise mõte on saada ülevaade kõigist lapse heaolu kolmnurgaga välja toodud eluvaldkondadest, nendes esinevatest riski- ja kaitsefaktoritest ning tegevusplaanis kirja panna tegevused riskide maandamiseks. Lapsevanemale on oluline teada, millises nähakse pere toimetulekut, ootusi ja tegevusi, mida tuleb koos lastekaitsetöötajaga või iseseisvalt teha, et tagada lapse heaolu.

Oluline on ka ajakohastada info abivajaduse hindamises, et see ei sisaldaks aegunud teavet, mida ei ole võimalik seostada kindla perioodiga. SKA juhib tähelepanu, et kui STARis on lapse abivajaduse hindamine täidetud, koostatud tegevuskava ning need nõuetekohaselt kinnitatud, siis salvestuvad dokumendid "Menetluse dokumendid" alla ning on edaspidi kättesaadavad.

3.11. SHS § 144 lõike 1 punktis 8 sätestatud nõude täitmine

Lastekaitsetöötaja on kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24273222427ja 24274934048 lisanud STARi järelkontrolli ajal õigeaegselt sisestamata andmeid abivajava lapse ning abivajava

lapse juhtumiga seotud kandeid tehtud toimingute kohta. Menetlustes 24273222427 ja 22257808864 ei ole dokumenteeritud toimunud vestluste sisu.

SKA seisukoht: SHS § 144 lõike 1 punktis 8 sätestatud nõue ei ole täidetud.

STAR on riigi keskne andmekogu/infosüsteem, mis on asutatud juhtumikorralduse põhimõttel läbiviidava sotsiaaltöö korraldamiseks. Andmete kogumine on oluline andmekogu eesmärkide täitmiseks ning võimaldab sotsiaaltöötajal oma tööd senisest hõlpsamini korraldada: osutada isikule vajalikku abi võimalikult sihitatult ja kiiresti ning optimaalse töömahu ja kulutustega. Oluline on ka andmevahetus omavalitsuste vahel – kui inimene kolib ühest omavalitsusest teise, siis liigub tema kohta käiv informatsioon koos temaga ning sotsiaal- või lastekaitsetöötaja saab vajadusel kiiresti adekvaatse ülevaate varasematest pöördumistest ja juhtumitest.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. SKA juhib tähelepanu:

4.1.1. Järelevalves tuvastatu näitab, et suurenenud abivajadusega laste heaolu, õiguste ja turvatunde tagamine on osades kontrollitud juhtumites puudulik.

4.1.2. LasteKS § 17 lõike 1 punkti 3 kohaselt peab kohalik omavalitsus abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajadust hindama ja lapse abistamiseks meetmeid pakkuma. Samas LasteKS § 28 lõige 1 kohustab enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hindama lapse abivajadust ning LasteKS § 29 lõige 4 lubab juhtumikorralduse jätta algatamata ainult juhul, kui lapse abivajadus on võimalik rahuldada ühekordse meetmega.

Kui abivajava lapse abivajadus ei saa rahuldatud ühekordse meetmega, on kohalik omavalitsus kohustatud algatama juhtumimenetluse, hindama lapse abivajaduse (lähtudes LasteKS § 28 lõike 2 sätestatud nõuetest) ja koostama abimeetmete rakendamise tegevuskava.

Juhtumiplaani koostamisel tuleb muu hulgas järgida SHS § 9 lõikes 2, sotsiaalkaitseministri 09.02.2016 määruse nr 10 „Juhtumiplaanis sisalduvate andmete loetelu“ § 1 lõikes 3, LasteKS § 21 lõike 2 punktides 1 ja 3 ning LasteKS § 29 lõikes 5 nimetatud nõudeid. Lisaks on vajalik hinnata teenuse tulemuslikkust.

4.1.3. Järelevalve menetluses tuvastati probleemidena, et lapse/pere kohta on avatud mitmeid menetlusi, ei hinnata lapse abivajadust ja last kasvatavate isikute vanemlikke oskuseid või ei hinnata seda nõuetekohaselt. Koostatud tegevuskavades ei ole seal tegevusi kõigi riskitegurite maandamiseks.

Juhtumiplaani koostamise mõte on saada ülevaade kõigist lapse heaolu kolmnurgaga välja toodud eluvaldkondadest, nendes esinevatest riski- ja kaitsefaktoritest ning tegevusplaanis kirja panna tegevused riskide maandamiseks. Lapsevanemale on oluline teada, millisenä nähakse pere toimetulekut, ootusi ja tegevusi, mida tuleb koos lastekaitsetöötajaga või iseseisvalt teha, et tagada lapse heaolu. Lapse juhtumit kajastava teabe kogumine STARi lähtub samuti lapse parimast huvist ega ole lihtsalt tehniline bürokraatia. STARi funktsionaalsus võimaldab kasutada seda kui tavapärasest pabertoimikut digitaliseeritud kujul. Nii on kogu oluline teave säilitatud ühes kohas, mis lihtsustab vajadusel juhtumi üleandmist teisele lastekaitsetöötajale, ligipääsu teabele kohalike omavalitsuste piiriülese koostöö puhul ning olukordades, kus Sotsiaalkindlustusametil on vajalik otsustada lapse perest eraldamine aegkriitiliselt ning pääseda ligi last puudutavale olulisele teabele.

Oluline on ka ajakohastada info abivajaduse hindamises, et see ei sisaldaks aegunud teavet, mida ei ole võimalik seostada kindla perioodiga.

4.1.4. Abivajaduse hindamisel on vajalik anda hinnang lapsevanemlikele oskustele. Hindamisel on oluline jälgida, et ei antaks hinnang vaid lapsevanema erivajadusele, vaid sellega kaasneb analüüs kuidas erivajadus või muu asjaolu (nt alkoholi kuritarvitamine, vähesed vanemlikud oskused) mõjutab võimekust last kasvatada, tagada lapse heaolust lähtuv elukorraldus.

LasteKS § 29 lõike 1 kohaselt tuleb abivajavale lapsele tema heaolu toetavat meetet kohaldada viisil, mis parandab lapse ja last kasvatava isiku vahelisi suhteid. Mõistagi vastutavad eeskätt vanemad lapse heaolu tagamise ja last puudutavate kokkulepete sõlmimise eest ja kohaliku omavalitsuse võimalused vanemaid mõjutada on piiratud. Kui aga vanemad ei ole pikema aja jooksul suutnud omavahel koostööd teha ja see kahjustab last, on oluline, et kohalik omavalitsus kasutaks lapse õiguste kaitseks kõiki seadusega ettenähtud meetmeid.

4.1.5. Menetlustes nt viitenumbritega 22257808864, 25275584220, 24272904923 ja 24272626423 on menetluse raames tehtud läbi STARi järelepäringuid erinevatesse süsteemidesse (EHIS, Rahvastikuregister, Maksu- ja Tolliamet, Haigekassa, Sotsiaalkindlustusamet), kus tuuakse päringu alusena „Ametiülesanne“. SKA juhhib tähelepanu, et päringu tegemine peab olema kooskõlas tööülesande täitmisega ja päringu tegemise alus peab olema korrektne.

4.1.6. Juhul, kui menetluses on vahetunud juhtumikorraldaja (nt ametniku töölt lahkumise tõttu), siis mitmetes STAR menetluse üldandmetes see ei kajastu, toimikud on edasi suunamata, juhtumikorraldaja andmed muutmata.

4.1.7. Kui kohaliku omavalitsuse üksuses ei ole lastekaitsetöötajatele loodud töökorraldust, mis võimaldab lastekaitsetöötajal täita ja järgida kõiki seaduses sätestatud nõudeid (nt lastekaitsejuhtumi menetlemist ja selle raames tehtavaid (menetlus)toiminguid, teatud last puudutavate otsuste tegemist ning kohaliku omavalitsuse üksuse ja selle ametnike kohustusi lapse abistamisel), siis ei ole kohaliku omavalitsuse üksuses ka loodud nõuetekohaseid tingimusi lastekaitsetöö tegemiseks ning kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus ei vasta LasteKS § 17 nõuetele. Kohalike omavalitsuse üksustel on üsna lai otsustusvabadus, kuidas lastekaitsetööd oma haldusterritooriumil korraldada. Samal ajal piiravad otsustusõigust lastekaitsealaste ülesannete täitmisel mitmed LasteKSis ja SHSis kehtestatud nõuded ja kohustused, mida kohaliku omavalitsuse üksus ja/või lastekaitsetööd tegev ametnik peavad järgima.

Juhtumite analüüsimisel selgus, et lastekaitsetöötajad ei ole täitnud kõiki seaduses ettenähtud nõudeid, peret ei vaadata tervikuna, hinnatud ei ole nende abivajadust ega pakutud meetmeid nende abistamiseks. Kui ei ole eraldatud piisavalt ressursse ja vahendeid, ega suunata abivajavaid lapsi vajalikele teenustele, mis parandasid nende heaolu, turvalisust, vaimset tasakaalu, ei olegi võimalik omavalitsuses teha nõuetekohast lastekaitsetööd.

4.1.8. Positiivsena saab välja tuua, et menetluste raames on hakatud vestlema lastega, osad menetlused paistavad silma regulaarsete kodukülastustega.

4.2. SKA soovitab:

4.2.1. Analüüsida lastekaitsetöötaja töökorraldust ja planeerida lastekaitsetööd eesmärgipäraselt, et lastekaitsetöötajatel oleks võimalik täitsa LasteKSis välja toodud nõudeid.

4.2.2. Juhtumimenetluses kasutada abimaterjalina [Lapse heaolu hindamise käsiraamatut](#). Käsiraamat koosneb kolmest osast: olulisemad põhimõtted, juhtumikorralduslikud suunised ning lapse heaolu hindamise juhend.

4.2.3. Taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt [nõustamist](#), et saada abi lapse abivajaduse hindamisel, leida lapse olukorra leevendamiseks lapsele ja tema perele sobivaid teenuseid ning valida lapse abivajaduse ärahoidmiseks või süvenemiseks tõhusaid meetmeid.

Soovitame juhtumipõhist nõustamist taotleda lastekaitsetöötajate vahetumisel ka uutel lastekaitsetöötajatel, et saada tuge esmaste juhtumite lahendamisel.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merlin Veinberg
peaspetsialist (järelevalve)